

общественіемъ орудій производства—կանանց հարցը կը վճռուի միայն ընդհանրացնելով արդիւնագործութեան միջոցները:

Сокращать до возможнаго минимума—ծայրայեղ մինիմումով կը ճատել:

18 երես՝ эфемерныя права—առօրեայ իրաւունքներ:

Женщина перестала собственными средствами производить предметы потребления—կինը դարձեալ սկսեց արտադրել գործադրութեան նիւթերը:

23-րդ երես՝ нищенская клюка—խղճուկ մնացորդ:

Продуктивный производитель—պտղաբեր արդիւնաբերող:

Политическая экономія доказала равноцѣнность всѣхъ родовъ общественно-полезнаго и необходимаго труда—բաղադրութիւնը ապացուցեց ընդհանրական ամեն տեսակ և անհրաժեշտ աշխատանքի համարժէքը:

Շատ չեղկարացնելու համար մի քանի նմուշներ էլ բերենք ու վերջացնենք:

Соображенія нравственнаго свойства—բարոյական յատկութեան կշռադատութիւն:

Интернаціональный—համազգային:

Ставится на карту жизнь—կեանքը շոշափուում է:

Добродѣтель—բարեբարութիւն, բարիք:

Желѣзная необходимость—զօրեղ կարիք:

Экономическая необходимость—տնտեսական պահանջ:

Общественно-необходимый трудъ—ընդհանուր անհրաժեշտ աշխատանք:

Подъ предлогомъ—նպատակով:

Աւելացրէք դրա վրայ այնպիսի բարբարոսաբանութիւններ, ինչպէս՝ «պրոլետարիատ կին, պրոլետարիատ տղամարդ, բուրժուազիա խաւերի կանայք,—կնոջ մօտ դեռ նոր է սկսուել բարոյական հայեացքների վերածաղկման պրոցեսը,—երեխաներին ուսուցանել արհեստաւորական և այլն և կը համոզուէք, որ Կլարա Յետկինի գիրքը արժանի էր աւելի լաւ թարգմանութեան:

Տ. Յ.

Մ. Տէր-Սարգսեան, «Ժամ արկածներ» (զուարճալի իրողութիւն). արդիւնքը յատկացուած է Նախիջևանի կոտորածներից վնասուածներին. 36 էր., դ. 20 կ. Երևան 1905

«Ժամ արկածներ» շնորհքով գրուած դատարկաբանութիւն

է և պատկանում է այն գրուածքներին, որոնց միակ նպատակն է հաճելի կերպով խոստուտ ածել ընթերցողների նեարդերը:

Մի քիչ տարօրինակ է այդպիսի դատարկաբանութիւններով զբաղուել մեր արիւնոտ վիճակում ու ընթերցողների յիմար ծիծաղից կոպէկներ մզել սոսկալի դազանութիւնների զոհերի օգտին: Բացի այդ, ցաւալի է, որ ընթերցողներին խոստուտ ածելու դերը վերցրել է իր վրայ մի հեղինակ, որ ինչպէս հէնց այդ գրուածից կարելի է եզրակացնել, օժտուած է իւժղորիստի ձիրքով,—մի ձիրք, որ այնքան հազուադիւս է ծիծաղը մոռացած հայրիս մէջ:

Գրուածքի արժանաւորութիւններից առանձին յիշատակութեան արժանի է այրարատեան բարբառի հարուստ հիւթերով սնուած ոճը, իսկ պակասութիւններից՝ գրական ճաշակի բացակայութիւնը (այլապէս չենք կարող բացատրել՝ օրինակ՝ այն հանգամանքը, որ հեղինակը հնարաւոր է համարում պատմել ընթերցողներին, թէ ինչպէս գիշերը, հիւր տեղում, իր մարմնի չիւսնները փուլ եկան և թարախը կեղտոտացրից տակի սաւանը):

Տ. Յ.

Պրով. Վերներ Չոպարս. «Թէ ինչու մեր օրերումս մեզին հետաքրքրում են տեսնուական և սոցիալ-բաղադրական հարցեր». Գերմ. թարգմ. Արտաշէս Արեղեան, 40 էր., Թիֆլիս, 1905, գինը 10 կ.

Գրքոյկի բովանդակութիւնը պարզ է վերնագրից:

Հեղինակը, որի գրածները կարօտ չեն յանձնարարութեան, ապացուցանում է այդ գրքոյկում, որ «տնտեսագիտութիւնը հանդիսանում է մեր օրերում իբրև մի տեսակ կենտրոնական գիտութիւն, ինչպէս էր ընագիտութիւնը վերջին տասնեամեակներում և փիլիսոփայութիւնն ու աստուածաբանութիւնը աւելի առաջ» և որ ներկայումս ամեն մարդ, լինի նա հոգեորական, բժիշկ, իրաւաբան, բանուոր թէ վաճառական, կին թէ այր մարդ, պարտաւոր է ճշտ կարողութեան ձգտել ընդարձակելու իր ունեցած տնտեսական և սոցիալ-քաղաքական ծանօթութիւնները:

Թարգմանութիւնը յաջող է: Պ. Արտաշէս Արեղեան, ինչպէս երևում է, թարգմանչական ձիրք ունի: Բնագիրը հայերէնացրած է, իսկ հայերէնը՝ կանոնաւոր: Ցանկալի կը լինէր միայն, որ թարգմանիչը մի քիչ ժողովրդական շունչ մտցնէր իր հայերէնի մէջ, ոճը աւելի մօտեցնէր խօսակցականին և